

> Retouradres Postbus 19530 2500 CM Den Haag

KondorWessels projecten
A. Sprakel
Postbus 370
7460 AJ RIJSSEN

**Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland**

Postbus 19530
2500 CM Den Haag
mijn.rvo.nl

T 088 042 42 42
ffwet@rvo.nl

Onze referentie

Aanvraagnummer
FF/75C/2014/0270.toek.dv

Bijlagen

6

Datum 15 december 2014
Betreft Toekenning ontheffing
Ruimtelijke ingrepen

Geachte heer Sprakel,

Naar aanleiding van uw verzoek van 10 juli 2014 en de aanvulling hierop van 8 september 2014, geregistreerd onder aanvraagnummer FF/75C/2014/0270, om een ontheffing als bedoeld in artikel 75 van de Flora- en faunawet te krijgen, deel ik u het volgende mee.

Hierbij ontvangt u de ontheffing die u heeft aangevraagd, van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 11 van de Flora- en faunawet voor zover dit betreft het beschadigen, vernielen of verstoren van voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, laatvlieger, hazelworm en de levendbarende hagedis.

De aanvraag

De aanvraag heeft betrekking op de realisatie van het project "Natuurplan Buitenplaats Koningsweg te Arnhem", gelegen in de gemeente Arnhem. Het project betreft het herontwikkelen van het voormalige Defensieterrein 'Buitenplaats Koningsweg' tot een locatie voor wonen, werken en recreëren.

De werkzaamheden bestaan uit;

- Het verwijderen van (asfalt)wegen;
- Het slopen van bebouwing;
- Het plegen van nieuwbouw;
- Het opknappen van gebouwen;
- Het restaureren van Rijksmonumenten;
- Het ontwikkelen van bos en heide gebieden.

Ontheffing wordt gevraagd van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 11 van de Flora- en faunawet voor wat betreft exemplaren van de eekhoorn (*Sciurus vulgaris*), gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), gewone grootoorvleermuis (*Plecotus auritus*), laatvlieger (*Eptesicus serotinus*), hazelworm (*Anguis fragilis*) en de levendbarende hagedis (*Zootoca vivipara*).

Overwegingen

Wettelijk kader

Beschermde soorten

De eekhoorn, gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis en de laatvlieger zijn beschermde inheemse diersoorten als bedoeld in artikel 4, lid 1, onder a, van de Flora- en faunawet. Tevens zijn de gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis en de laatvlieger opgenomen in bijlage IV van de EU-Habitatrichtlijn, dier- en plantensoorten van communautair belang die strikt moeten worden beschermd. De hazelworm en de levendbarende hagedis zijn beschermde inheemse diersoorten als bedoeld in artikel 4, lid 1, onder c, van de Flora- en faunawet. De hazelworm is tevens opgenomen in bijlage 1, behorende bij het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten¹.

Verbodsbepalingen

Op grond van artikel 11 van de Flora- en faunawet is het verboden om nesten, hollen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde inheemse diersoorten te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.

Voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen

Tot voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen als bedoeld in artikel 11 van de Flora- en faunawet worden locaties gerekend waarin zich kraamkolonies, paarverblijven, overwinteringsplaatsen en verblijven van groepen mannetjes bevinden, afhankelijk van de soort. Essentiële migratie- en vliegroutes en foerageergebieden die van belang zijn voor de instandhouding van een voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaats van de soort op populatieniveau, vallen hier ook onder. Daarnaast vallen ook tijdelijke, seizoensgebonden, verblijfplaatsen (bijvoorbeeld hollen) of standplaatsen die van belang zijn voor de gunstige staat van instandhouding van een soort op populatieniveau of per exemplaar hieronder.

Functionaliteit van de voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen eekhoorn

De verbodsbepalingen worden enkel overtreden als de door dit artikel beschermde voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen hun specifieke functie niet meer naar behoren kunnen vervullen. De functionaliteit van deze beschermde voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen gaat dan door het uitvoeren van de werkzaamheden achteruit of wordt (volledig) aangetast. De voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen kunnen hierdoor niet meer dezelfde functie aan de beschermde diersoorten bieden als voorheen. Onder bepaalde omstandigheden kan het zelfs zo zijn dat aantasting van een - op zich zelf niet beschermd - gebied deze functionaliteit van de beschermde voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaats aantast en derhalve leidt tot overtreding van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 11 van de Flora- en faunawet.

Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland

Datum

15 december 2014

Onze referentie

Aanvraagnummer
FF/75C/2014/0270

¹ Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten (Stb. 2000, 525), laatstelijk gewijzigd bij Stb.2012, 615.

De eekhoorn is in het plangebied aangetroffen. Er zijn twee nesten van de eekhoorn vastgesteld in naaldbomen rond een voormalige parkeerplaats in het plangebied. Het plangebied maakt onderdeel uit van het leefgebied van de eekhoorn welke zich buiten het plangebied verder uitstrekt. Zonder het nemen van mitigerende maatregelen worden door de werkzaamheden voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van de eekhoorn beschadigd, vernield en verstoord.

**Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland**

Datum
15 december 2014

Onze referentie
Aanvraagnummer
FF/75C/2014/0270

Om negatieve effecten van de werkzaamheden op de eekhoorn te minimaliseren, stelt u maatregelen voor zoals beschreven in hoofdstuk 3 en in de bijlagen 2 tot en met 4 van het rapport "Natuurplan Buitenplaats Koningsweg te Arnhem" van 4 september 2014, welke op 8 september 2014 ter aanvulling bij de aanvraag is gevoegd. U stelt de volgende maatregelen voor:

- Het behouden van de nestbomen van de eekhoorn;
- Het voorafgaand aan de werkzaamheden markeren van de nestbomen;
- Het uitvoeren van de werkzaamheden buiten het broedseizoen wat grotendeels samenvalt met de voortplantingsperiode van de eekhoorn.

Om de functionaliteit van de voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van de eekhoorn te waarborgen dient u echter ook deze aanvullende maatregelen uit te voeren:

- U dient een zone met bomen rond de nestbomen intact te laten, de betreffende zone dient ter plekke bepaald te worden door een deskundige op het gebied van de eekhoorn.
- U dient bij werkzaamheden tijdens de winterperiode een verstoringsvrije zone rond de nestbomen in acht te nemen. De grootte van de zone zal door een deskundige op het gebied van de eekhoorn bepaald moeten worden.

Alleen in de periode dat het nest gebruikt wordt voor de verzorging van de jongen is dat nest beschermd, de winternesten zijn alleen beschermd in de periode dat ze gebruikt worden voor de overwintering. In de tussenliggende perioden is er geen sprake van een nest, voortplanting- of vaste rust- of verblijfplaats zoals bedoeld in artikel 11 van de flora- en faunawet. Doordat u tijdens de werkzaamheden onder andere rekening houdt met de periodes waarin de nesten in gebruik zijn, worden de verbodsbepalingen genoemd in artikel 11 van de Flora- en faunawet niet overtreden. Een ontheffing is dan ook niet nodig.

Conclusie eekhoorn

Dit houdt in dat het toegestaan is bovenstaande werkzaamheden zonder ontheffing uit te voeren, mits de in dit besluit genoemde maatregelen worden uitgevoerd.

Dit besluit geldt slechts voor de hierboven genoemde soort en beschreven verboden handelingen. Dit besluit geldt alleen voor de werkzaamheden die conform de aanvraag worden uitgevoerd, voor zover in dit besluit zelf niet anders is aangegeven. U dient direct contact op te nemen met Rijksdienst voor Ondernemend Nederland indien bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen of andere handelingen als beoordeeld bij dit besluit noodzakelijk zijn. Als u de maatregelen zoals genoemd in dit besluit niet uitvoert, heeft u (mogelijk) toch ontheffing van de Flora- en faunawet nodig.

Daarnaast wijs ik u erop dat als u afwijkt van de maatregelen zoals genoemd in dit besluit, zonder ontheffing of goedkeuring aan te vragen, u zeer waarschijnlijk in overtreding bent van de Flora- en faunawet. Ik kan dan door bestuursrechtelijke dwang toe te passen de strijdige situatie alsnog beëindigen. Dat kan betekenen dat een last onder dwangsom wordt opgelegd, of dat bestuursdwang wordt toegepast. Ook kunnen strafrechtelijke sancties worden opgelegd. Dit kan in uw geval betekenen dat de werkzaamheden ten behoeve van bovengenoemd project geheel of gedeeltelijk worden stilgelegd totdat weer wordt voldaan aan het bij of krachtens de Flora- en faunawet bepaalde.

**Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland**

Datum
15 december 2014

Onze referentie
Aanvraagnummer
FF/75C/2014/0270

Ontheffing

Op grond van artikel 75, lid 5, van de Flora- en faunawet worden ontheffingen slechts verleend wanneer er geen afbreuk wordt gedaan aan een gunstige staat van instandhouding van de soort. Op grond van artikel 75, lid 6, aanhef en onder c, wordt voor soorten genoemd op bijlage IV van de Habitatrichtlijn en bijlage 1 van het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten, ontheffing slechts verleend wanneer er, naast de voorwaarde dat geen afbreuk wordt gedaan aan een gunstige staat van instandhouding van de soort, geen andere bevredigende oplossing bestaat en met het oog op andere, bij algemene maatregel van bestuur aan te wijzen, belangen. De belangen waarnaar verwezen wordt, zijn genoemd in artikel 2, lid 3 van het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten.

Instandhouding van de soorten

Gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis en de laatvlieger

De gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis en de laatvlieger zijn in het plangebied aangetroffen. Tijdens het onderzoek zijn verspreid over in totaal 13 gebouwen kraam-, zomer-, paar- en winterverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis, winterverblijfplaatsen van de gewone grootoorvleermuis en kraam- en zomerverblijfplaatsen van de laatvlieger vastgesteld. Ook zijn er in de betreffende gebouwen potenties voor andere verblijffuncties aanwezig. De dieren vinden hier onder meer schuilgelegenheid in de spouw en/of in of onder het boeiboord, dakbeschot, scheuren en dakpannen. Door de werkzaamheden kunnen voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis en de laatvlieger worden beschadigd, vernield en verstoord.

Om negatieve effecten van de werkzaamheden op de soorten tot een minimum te beperken, stelt u maatregelen voor zoals beschreven in hoofdstuk 3 en de bijlagen 2 tot en met 4 van het rapport "Natuurplan Buitenplaats Koningsweg te Arnhem" van 4 september 2014, welke op 8 september 2014 ter aanvulling bij de aanvraag is gevoegd. De door u voorgestelde maatregelen zijn in grote lijnen voldoende. Ter aanscherping zijn in de ontheffing echter aanvullende voorschriften opgenomen.

Vooraf zorgt u niet voor voldoende alternatief dat in kwantiteit en kwaliteit overeenkomt met de huidige functionaliteit van de voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen voor de aanwezige populaties van de gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis en de laatvlieger. Gezien de omvorming van het betreffende voormalig militair terrein en de aanwezigheid van vleermuisverblijven in de te slopen en te renoveren panden, is het niet mogelijk voortplantings- of vaste rust- en/of verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis en de laatvlieger geheel te ontzien. Er worden meerdere alternatieven aangeboden, onder andere door het ophangen van vleermuiskasten, het realiseren van vleermuiskeepers en het ombouwen van een voormalig radartoren tot vleermuisverblijf. Dit betreft voor een belangrijk deel nochtans niet bewezen, experimentele maatregelen. De functionaliteit van de voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis en de laatvlieger blijft daarmee niet gegarandeerd.

Er wordt voor de verschillende soorten een grote verscheidenheid aan maatregelen getroffen waardoor ongetwijfeld een belangrijk deel van de aanwezige vleermuizen een alternatief vindt. Ook zijn er in de directe omgeving van het plangebied andere militaire terreinen aanwezig, waarvan bekend is dat de daar aanwezige gebouwen eveneens verblijfsfuncties, waaronder winterverblijven, voor vleermuizen kennen. Als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden zal mogelijk een dip in de aanwezige populaties van de gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis en de laatvlieger optreden, maar dit zal niet van invloed zijn op de staat van instandhouding. De gunstige staat van instandhouding van de gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis en de laatvlieger komt niet in gevaar, mits gewerkt wordt conform de door u voorgestelde maatregelen en volgens de overige in de ontheffing opgelegde voorschriften.

De zorgplicht genoemd in artikel 2 van de Flora- en faunawet blijft van toepassing. In de ontheffing zijn dan ook aanvullende voorschriften opgenomen.

Hazelworm en de levendbarende hagedis

De hazelworm en de levendbarende hagedis zijn in het plangebied aangetroffen. De hazelworm is op vijf verschillende locaties in het noordoostelijke deel van het plangebied aangetroffen. De levendbarende hagedis is eenmaal waargenomen langs de uiterste noordzijde van het plangebied, langs de 'Koningsweg Noord', het betrof een zwanger vrouwtje. Voor beide soorten betreft de noordoostzijde van het plangebied functioneel en algeheel leefgebied. Door de werkzaamheden kunnen voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van de hazelworm en de levendbarende hagedis worden beschadigd, vernield en verstoord.

Om negatieve effecten van de werkzaamheden op de soorten tot een minimum te beperken, stelt u maatregelen voor zoals beschreven in hoofdstuk 3 en de bijlagen 2 tot en met 4 van het rapport "Natuurplan Buitenplaats Koningsweg te Arnhem" van 4 september 2014, welke op 8 september 2014 ter aanvulling bij de aanvraag is gevoegd. De door u voorgestelde maatregelen zijn in grote lijnen voldoende. Ter aanscherping zijn in de ontheffing echter aanvullende voorschriften opgenomen.

**Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland**

Datum
15 december 2014

Onze referentie
Aanvraagnummer
FF/75C/2014/0270

Het merendeel van de voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van de hazelworm en de levendbarende hagedis wordt niet fysiek aangetast. Het werkgebied is door de werkzaamheden en de aan-, afvoer en opslag van materiaal tijdelijk niet of minder geschikt, mede als gevolg daarvan kunnen voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van de hazelworm en de levendbarende hagedis worden vernield. De functionaliteit van de voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van de hazelworm en de levendbarende hagedis blijft hierdoor niet gegarandeerd.

**Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland**

Datum
15 december 2014

Onze referentie
Aanvraagnummer
FF/75C/2014/0270

De voorgenomen ontwikkelingen hebben een minimale invloed op de voortplantings- of vaste rust- en verblijfplaatsen van de hazelworm en de levendbarende hagedis. Het gebruik van het noordoostelijke deel van het plangebied zal in de toekomst worden geëxtensiverd. De voorgenomen verbeteringen van het terrein, onder meer in de vorm van het aanbrengen van heide en takken- en steenhopen, zal leiden tot meer diversiteit en een veiliger en beter leefgebied voor de hazelworm en de levendbarende hagedis. De gunstige staat van instandhouding van de hazelworm en de levendbarende hagedis komt niet in gevaar, mits gewerkt wordt conform de door u voorgestelde maatregelen en volgens de overige in de ontheffing opgelegde voorschriften.

De zorgplicht genoemd in artikel 2 van de Flora- en faunawet blijft van toepassing. In de ontheffing zijn dan ook aanvullende voorschriften opgenomen.

Belang van de ingreep

U heeft ontheffing van verbodsbepalingen aangevraagd op grond van de belangen: 'de bescherming van flora en fauna', 'dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten' en 'de uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling'.

Voor soorten die zijn opgenomen in bijlage IV van de Habitatrichtlijn kan alleen ontheffing verleend worden ten behoeve van belangen genoemd in de Habitatrichtlijn. Het door u aangevraagde belang 'de uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling' is niet genoemd in de Habitatrichtlijn. De aanvraag is daarom uitsluitend beoordeeld op grond van de belangen 'de bescherming van flora en fauna' en 'dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten'.

Door inkrimping en herstructurering van de Nederlandse krijgsmacht zijn diverse militaire terreinen overtollig geworden. Voormalig kazernecomplexen Kamp Koningsweg Noord en Kamp Zeven Provinciën zijn onderdeel van het project 'PROMT', Project Ontwikkeling Militaire Terreinen, waarbij ten aanzien van een groot aantal terreinen naar een nieuwe bestemming wordt gezocht. Het terrein van Buitenplaats Koningsweg is aangewezen als zogenaamde 'verdienlocatie'. Hier voorziene opbrengsten worden ingezet om elders terreinen tot een volledige groene eindbestemming te ontwikkelen. De ontwikkeling van het terrein Buitenplaats Koningsweg is dus noodzakelijk voor het realiseren van natuur op andere voormalige militaire terreinen.

Op het terrein Buitenplaats Koningsweg moeten maatregelen genomen worden om een duurzame instandhouding van de verblijfplaatsen van de verschillende vleermuissoorten te kunnen waarborgen. Een groot deel van de gebouwen die nu als verblijfplaats voor vleermuizen functioneert is niet meer in gebruik, of wordt tijdelijk gebruikt als antikraak woning. Indien deze situatie blijft voortduren zullen de gebouwen, door het ontbreken van onderhoud, in verval raken en zal de functie als vleermuisverblijfplaats verloren gaan. Als gevolg hiervan en mede door harde publieke eisen en randvoorwaarden die vanuit project PROMT zijn opgesteld voor de verkoop en ontwikkeling van Buitenplaats Koningsweg, is het slopen van een deel van de bebouwing en de aanpassing van gebouwen noodzakelijk. Door hierbij een goede waarborging van de vleermuisverblijfplaatsen in het gebied te realiseren wordt de duurzame instandhouding van de soorten in dit gebied gegarandeerd. Om het plangebied beter te ontsluiten en toegankelijk te maken voor met name de ree en de das worden hekken rond het plangebied verwijderd. Daarnaast worden in het noordelijke deel van het terrein natuurwaarden toegevoegd en meer diversiteit in het terrein gecreëerd doormiddel van bosranden, extensief beheer van de graslanden, het toevoegen van heide en takken- en stenenhopen. Het gebruik van het noordelijke deel van het gebied wordt geëxtensiverd, waardoor natuurwaarden, zoals de levendbarende hagedis, hazelworm, eekhoorn en diverse vogels en insecten, een veiliger en betere plek in het plangebied krijgen. Daarnaast is de ontwikkeling van belang voor het herstellen van de historische waarden van het terrein en zal het terrein in de toekomst drie maatschappelijk relevante hoofddoelen gaan vervullen. Het eerste hoofddoel betreft het verbeteren van de relatie tussen Arnhem en het buitengebied door als stepping stone tussen beiden te fungeren. Ten tweede zal het WO2-erfgoed van het gebied rond vliegveld Deelden met al haar nog aanwezige sporen, waaronder tal van rijksmonumentale gebouwen, worden ontsluitend. Het voormalige militaire terrein zal hiervoor deels publiek toegankelijk en aantrekkelijk worden gemaakt, waarbij routes in de omgeving gecreëerd worden en er een programmering komt van onder andere tentoonstellingen en excursies. Het laatste hoofddoel bestaat uit het creëren van een internationaal bekende enclave waar een wisselwerking plaatsvindt van kunst, landschap en (militaire) geschiedenis. Gelet op het voorgaande en de onverminderde actualiteit van de naar voren gebrachte omstandigheden ben ik van oordeel dat de belangen 'de bescherming van flora en fauna' en 'dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten' voldoende onderbouwd zijn om de negatieve effecten op de gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, laatvlieger en de hazelworm die als gevolg van de uitvoering van het project zullen optreden, rechtvaardigen.

Daarnaast worden de werkzaamheden die nodig zijn voor de realisatie van het project uitgevoerd in het kader van ruimtelijke inrichting en ontwikkeling. Ten behoeve van dit belang kan ontheffing worden verleend, mits geen benutting of economisch gewin plaatsvindt en zorgvuldig wordt gehandeld. Van benutting of economisch gewin van de hazelworm en de levendbarende hagedis is geen sprake. Ik verwacht dat er door het realiseren van het project geen permanent negatieve effecten optreden ten aanzien van de aanwezige populaties van de hazelworm en de levendbarende hagedis.

**Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland**

Datum
15 december 2014

Onze referentie
Aanvraagnummer
FF/75C/2014/0270

Andere bevredigende oplossing

Het project is locatiegebonden. De harde publieke eisen en randvoorwaarden die vanuit project PROMT ten aanzien van het terrein Buitenplaats Koningsweg zijn bepaald, hebben tot gevolg dat gebouwen dienen te worden gesloopt en gerenoveerd. Voor deze werkzaamheden zijn dan ook geen alternatieven. In het Natuurplan staat aangegeven hoe tijdens de uitvoering effecten op de natuurwaarden worden voorkomen of geminimaliseerd. Een alternatieve aanpak zal resulteren in grotere en/of meer effecten op beschermde natuurwaarden. Door de gekozen inrichting, werkwijze en de planning (buiten de kwetsbare periode) wordt schade aan de gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, laatvlieger, hazelworm en de levendbarende hagedis zoveel mogelijk voorkomen. Hiermee is het voldoende aangetoond dat geen andere bevredigende oplossing voorhanden is.

Zorgplicht

Voor de soorten waarvoor ik u ontheffing verleen, bent u gehouden aan de in de ontheffing opgenomen voorschriften. Voor alle soorten echter, geldt de zorgplicht ex artikel 2 van de Flora- en faunawet, die van toepassing is op zowel beschermde als onbeschermde dier- en plantensoorten, ongeacht vrijstelling of ontheffing. Op grond hiervan dient u zoveel als redelijkerwijs mogelijk is schade aan deze soorten te voorkomen.

Vogels

U dient gedurende de werkzaamheden rekening te houden met het broedseizoen van vogels. Verstoring van broedgevallen van vogels dient te worden voorkomen. Voor de in het plangebied te verwachten vogelsoorten kan dit plaatsvinden door werkzaamheden buiten de broedperiode van aanwezige soorten uit te voeren. Tevens kunnen voorbereidende maatregelen worden getroffen om te voorkomen dat vogels tot broeden kunnen komen binnen het plangebied. Ik wijs u erop dat voor het broedseizoen geen standaardperiode wordt gehanteerd in het kader van de Flora- en faunawet. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode. Voorts wijs ik u erop dat verblijfplaatsen van vogels die hun verblijfplaats het hele jaar gebruiken jaarrond zijn beschermd. Voor het verwijderen van dergelijke verblijfplaatsen is te allen tijde een ontheffing vereist.

Conclusie

Gelet op het voorgaande verleen ik u ontheffing ex artikel 75 van de Flora- en faunawet. Aan deze ontheffing zijn voorschriften verbonden.

De ontheffing en de voorschriften treft u hierbij aan.

**Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland**

Datum
15 december 2014

Onze referentie
Aanvraagnummer
FF/75C/2014/0270

Bezwaar

Als u het niet eens bent met deze beslissing, kunt u binnen zes weken na verzending van deze brief digitaal of schriftelijk een bezwaarschrift indienen. Een digitaal bezwaarschrift kunt u indienen via mijn.rvo.nl. Om in te loggen heeft u uw gebruikerscode en wachtwoord nodig, voor de ondertekening een TAN-code. Als u schriftelijk bezwaar wilt maken, stuurt u het ondertekende bezwaarschrift naar de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, afdeling Juridische Zaken, Postbus 40219, 8004 DE Zwolle.

Bij het indienen van een digitaal bezwaarschrift vragen wij u naar een aantal gegevens uit deze brief. Maakt u schriftelijk bezwaar, vermeld in uw bezwaarschrift dan in ieder geval onze referentie en de datum van de beslissing waartegen u bezwaar maakt. U vindt dit nummer in de rechter kantlijn in deze brief.

Op mijn.rvo.nl vindt u meer belangrijke informatie over het digitaal en schriftelijk indienen van een bezwaarschrift.

Meer informatie

Heeft u nog vragen, kijk dan op onze website mijn.rvo.nl. Of bel ons: 088 042 42 42 (lokaal tarief).

Met vriendelijke groet,

De Staatssecretaris van Economische Zaken,
namens deze:

Marco Klaassen
Teammanager Vergunningen

ONTHEFFING

Naar aanleiding van het verzoek van heer A. Sprakel op 10 juli 2014, namens KondorWessels projecten en de aanvulling hierop van 8 september 2014

gelet op artikel 75, lid 3, van de Flora- en faunawet

Verleent de Staatssecretaris¹ van Economische Zaken hierbij aan:

Naam: KondorWessels projecten (hierna: ontheffinghouder)
Adres: Reggesingel 4
Postcode en woonplaats: 7461 AB RIJSSEN

Ontheffing **FF/75C/2014/0270** voor het tijdvak van: 15 december 2014 tot en met 1 augustus 2019

Van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 11 van de Flora- en faunawet voor zover dit betreft het beschadigen, vernielen of verstoren van hollen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), gewone grootoorvleermuis (*Plecotus auritus*), laatvlieger (*Eptesicus serotinus*), hazelworm (*Anguis fragilis*) en de levendbarende hagedis (*Zootoca vivipara*).

Het gebied waarvoor de ontheffing geldt, betreft het plangebied voor de realisatie van het project "Natuurplan Buitenplaats Koningsweg te Arnhem", gelegen op de Veluwe ten noorden van Arnhem, één en ander zoals is weergegeven in figuur 1 t/m 2 van het bij de aanvraag gevoegde rapport "Activiteitenplan Natuurplan Koningsweg, Arnhem" van 9 juli 2014.

Aan deze ontheffing zijn de volgende voorschriften verbonden:

Algemene voorschriften

1. De ontheffing wordt slechts voor de hierboven genoemde soorten en beschreven verboden handelingen verleend.
2. Deze ontheffing geldt alleen voor de werkzaamheden die conform de aanvraag worden uitgevoerd, voor zover in deze ontheffing zelf niet anders is aangegeven.
3. De ontheffinghouder dient onverwijld contact op te nemen met Rijksdienst voor Ondernemend Nederland indien bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen of andere handelingen als bedoeld in voorschrift 1 noodzakelijk zijn.
4. Deze ontheffing kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers blijft daarbij verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.
5. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een afschrift van deze ontheffing en de bijbehorende brief op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren.

¹ Krachtens de wettekst is de Minister bevoegd tot het afgeven van een ontheffing ex artikel 75 van de Flora- en faunawet. Op basis van de portefeuillevierdeling tussen de Minister van EZ en de Staatssecretaris van EZ is deze bevoegdheid belegd bij de Staatssecretaris.

6. De ontheffinghouder dient, zodra de datum waarop de werkzaamheden zullen aanvangen bekend is, het bijgevoegde meldingsformulier volledig in te vullen en naar Rijksdienst voor Ondernemend Nederland te zenden.

Specifieke voorschriften

7. U dient, met in achtneming van onderstaande voorschriften, de maatregelen uit te voeren zoals beschreven hoofdstuk 3 en in de bijlagen 2 tot en met 4 van het rapport "Natuurplan Buitenplaats Koningsweg te Arnhem" van 4 september 2014 (bijlage 2 tot en met 6 bij dit besluit).

Vleermuizen

8. U dient bij de planning van de werkzaamheden rekening te houden met de voortplantings- en overwinteringsperiode van de gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis en de laatvlieger. De minst kwetsbare periode is de paartijd, deze loopt van half augustus tot 1 oktober. Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kan deze periode langer dan wel korter zijn. De geschiktheid van de periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden dient te worden bepaald door een deskundige² op het gebied van de gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis en de laatvlieger.
9. U dient voorafgaande aan de renovatiewerkzaamheden ter goedkeuring een Plan van Aanpak toe te zenden aan RVO.nl. Hierin dient u gedetailleerd te omschrijven waaruit de werkzaamheden precies zullen bestaan en hoe deze zullen plaatsvinden. U dient de werkzaamheden zodanig uit te voeren dat de nadelige effecten hiervan op de aanwezige vleermuisverblijven zo minimaal mogelijk zijn.

Hazelworm en levendbarende hagedis

10. U dient het werkterrein met betrekking tot de hazelworm en levendbarende hagedis zo klein mogelijk te houden.

Zorgplicht

Ik wijs u er op dat u op grond van artikel 2 van de Flora- en faunawet de volgende maatregelen in acht dient te nemen:

Vleermuizen

11. Bij sloop dient u minimaal één week voorafgaand aan de daadwerkelijke sloop in het actieve seizoen van vleermuizen en voor zover van toepassing buiten de kwetsbare periode van voortplanting en overwintering het microklimaat te verstoren door bijvoorbeeld gaten te maken in de spouw en zorgvuldig ramen, kozijnen, daklijsten en gedeeltelijk dakpannen te verwijderen. Ook het gebruik van zgn. 'exclusion-flaps' is hierbij optioneel. U dient te wachten met slopen tot alle aanwezige vleermuizen de bebouwing hebben verlaten.

² Het Ministerie van Economische Zaken verstaat onder een deskundige een persoon die voor de situatie en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en kennis heeft op het gebied van soortspecifieke ecologie. De ervaring en kennis dient te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO-, dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie; en/of
- op MBO niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Flora- en faunawet, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten; en/of
- als ecoloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals bijvoorbeeld een bureau welke is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus; en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals bijvoorbeeld Zoogdierverseniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN, EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en Stichting Beheer Natuur en Landelijk gebied) en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of -bescherming.

Hazelworm en levendbarende hagedis

12. U dient voorafgaand aan de werkzaamheden het werkgebied af te rasteren. U dient binnen de afrastering potentiële schuilgelegenheid van de soorten te verwijderen en eventueel aanwezige exemplaren van de hazelworm en de levendbarende hagedis te vangen en buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden te plaatsen.

Overige voorschriften

13. De werkzaamheden en bovengenoemde voorschriften dienen te worden uitgevoerd onder begeleiding van een deskundige op het gebied van de soorten waarvoor ontheffing is verleend.
14. U dient een ecologisch werkprotocol op te stellen met daarin bovengenoemde voorschriften. Alle betrokken partijen, met name ook de uitvoerenden op de bouw- of projectlocatie, dienen van het werkprotocol op de hoogte gesteld te worden.
15. Deze ontheffing kan worden ingetrokken, indien blijkt dat de ontheffinghouder zich niet houdt aan de voorschriften.
16. Indien blijkt dat de in de ontheffing gestelde termijn niet voldoende is om de werkzaamheden waarop de ontheffing betrekking heeft uit te voeren, dient u, zeker vier maanden voor het verstrijken van deze termijn een nieuwe aanvraag indienen. Dit voorkomt onnodige vertraging van het project.
17. Aanspreekpunt in het kader van deze ontheffing en de daaruit voortvloeiende voorschriften is Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, Postbus 40219, 8004 DE Zwolle.

Den Haag, 15 december 2014

De Staatssecretaris van Economische Zaken,
namens deze:

Marco Klaassen
Teammanager Vergunningen